

***Związek pomiędzy wzrostem wydajności
wytwarzania biogazu i samowystarczalnością
energetyczną oczyszczalni ścieków a technologią
autotroficznej deamonifikacji (proces ANAMMOX)***

dr Karol Trojanowicz

***Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
im. Stanisława Pigońa w Krośnie
Instytut Politechniczny – Zakład Inżynierii
Środowiska***

07.02.2017

Oczyszczalnie ścieków – nowe źródło zasobów i energii

(opracowanie własne na podstawie materiałów IVL Sztokholm Szwecja)

*Stanowisko Komisji Środowiska Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 17 marca 2016 r.*

Oczyszczanie ścieków – energia

Energia

W materii organicznej zakumulowane jest:

- około 5-6 razy więcej energii niż zapotrzebowanie na energię elektryczną w oczyszczalni ścieków,
- 2-3 razy więcej niż całkowite zapotrzebowanie na energię w oczyszczalni ścieków.

Energia

Fracja organiczna
w ściekach

1,4-2,8 kWh/m³ścieków

A. Wójtowicz, „Kierunki rozwoju gospodarki osadowej”, Gaz Woda i Technika Sanitarna, (4) 2014 (148-153)

R. Szetela, „Bilans energetyczny oczyszczalni ścieków”, Gaz Woda i Technika Sanitarna, (4) 2014 (143-147)

Wytwarzanie biogazu w oczyszczalniach ścieków komunalnych

W Polsce (GUS* dane za 2015 rok):

- 568,0 tys. ton_{s.m.} osadów ściekowych wytworzonych w oczyszczalniach ścieków komunalnych,
- 276,0 GWh(e) i 56,4 GWh(t) – produkcja energii z biogazu wytworzonego w oczyszczalniach ścieków komunalnych.

(* Źródło: GUS „Ochrona środowiska 2016” str. 193,
GUS „Energia ze źródeł odnawialnych w 2015 r.” str. 41-44)

Energia elektryczna
i ciepło

Samowystarczalność energetyczna oczyszczalni ścieków komunalnych w Polsce?

Oczyszczalnia

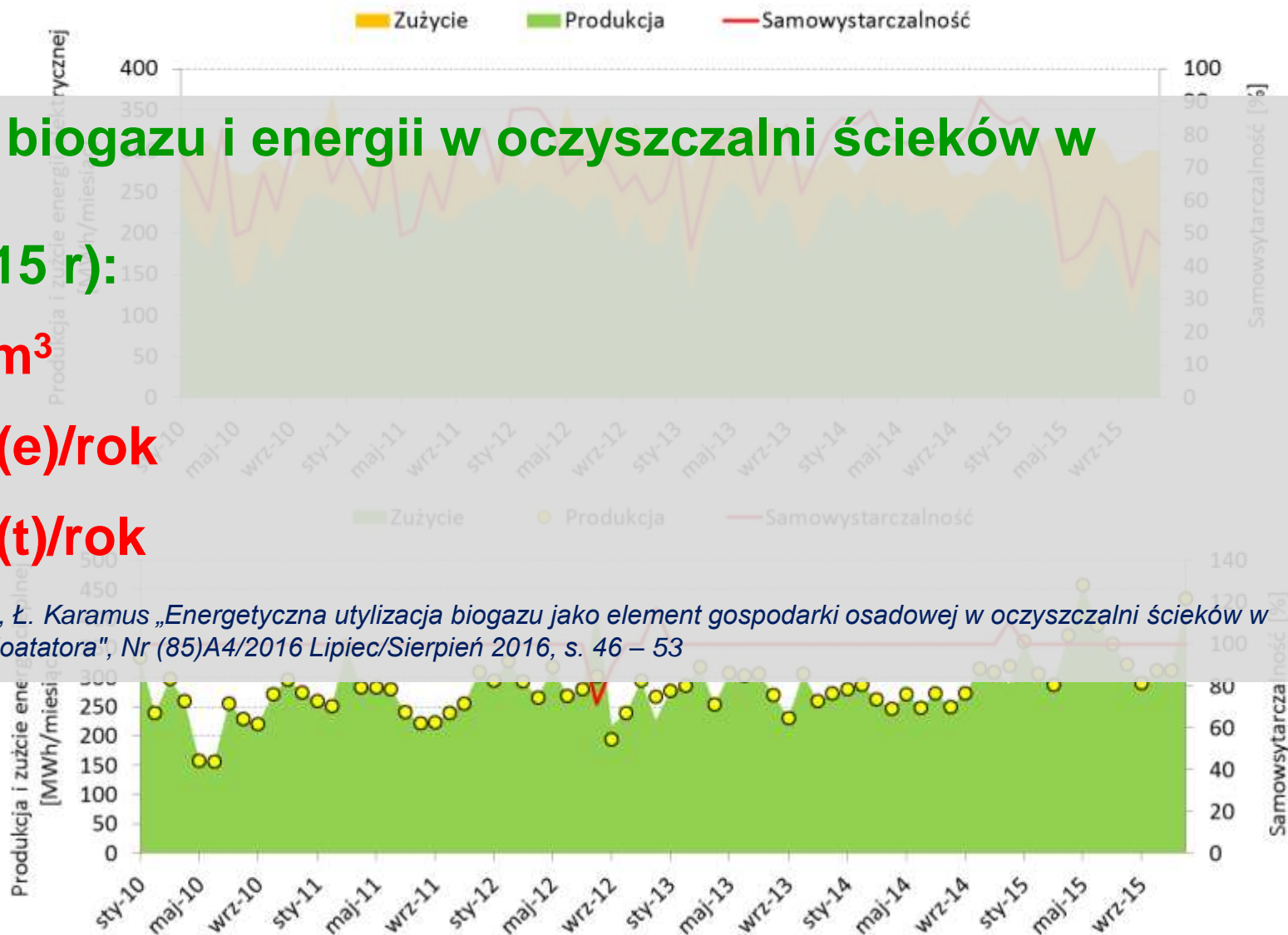
Produkcja biogazu i energii w oczyszczalni ścieków w Krośnie (2010 – 2015 r):

1 426 148 m³

2585 MWh(e)/rok

3379 MWh(t)/rok

Źródło: K.Trojanowicz, Ł. Karamus „Energetyczna utylizacja biogazu jako element gospodarki osadowej w oczyszczalni ścieków w Krośnie” "Forum Eksploatatora", Nr (85)A4/2016 Lipiec/Sierpień 2016, s. 46 – 53

Samowystarczalność energetyczna oczyszczalni ścieków komunalnych w Polsce?

Przykłady „dodatniego” bilansu energetycznego w polskich, komunalnych oczyszczalniach ścieków (możliwy dzięki „kofermentacji” osadów ściekowych i odpadów organicznych pochodzących ze źródeł zewnętrznych)

- Tychy-Urbanowice (RCGW S.A.)
samowystarczalność 150% (2015 r) [1]

- Mielec (MPGK Mielec Sp. z o.o.)
samowystarczalność osiągnięta w 2015 r [2]

[1] www.pie.pl/materialy/_upload/Konf_gosp_odp_2015/2_4_RCGWS.pdf (2017-01-22)

[2] Masłoń A., Pazdro S., Mroczek W.: Gospodarka osadowa w oczyszczalni ścieków w Mielcu. Forum Eksploatatora 2015, 4 (79), s. 47 – 54

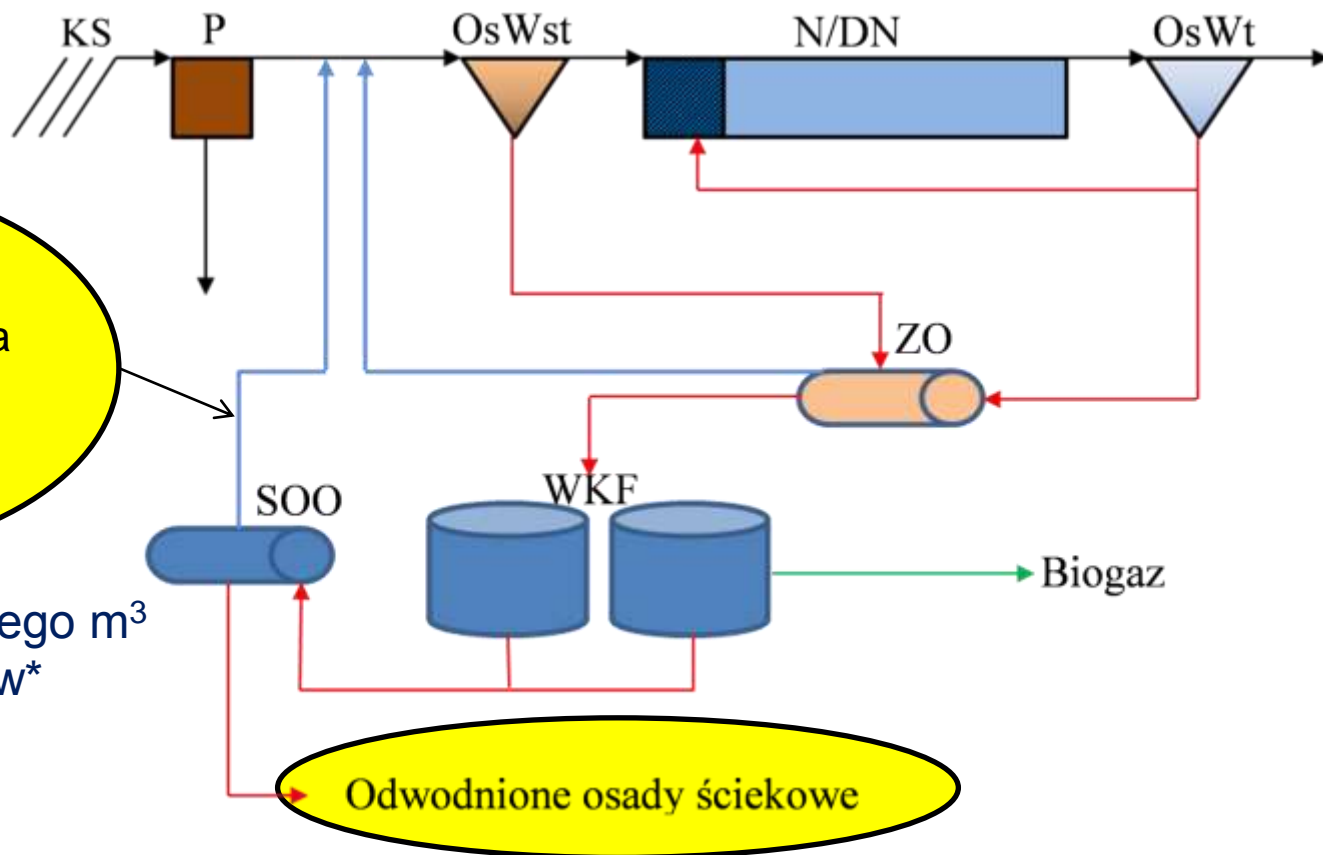

www.parkwodnytychy.pl

www.hej.mielec.pl

Produkcja biogazu - odpady

Ścieki powstające podczas odwadniania osadów ściekowych „CIECZE OSADOWE”

Okolo 1,94 m³ z każdego m³ odwadnianych osadów*

Okolo 50% suchej masy osadów wprowadzonych do komór fermentacji*

*szacunek na podstawie danych z oczyszczalni ścieków w Krośnie, osady po fermentacji odwadnianie z użyciem pras taśmowych

Produkcja biogazu - odpady

Główny strumień*:

21 000 m³/d

1300 kgN/d

N-NH₄⁺ = 62 gN/m³

Ciecze osadowe*:

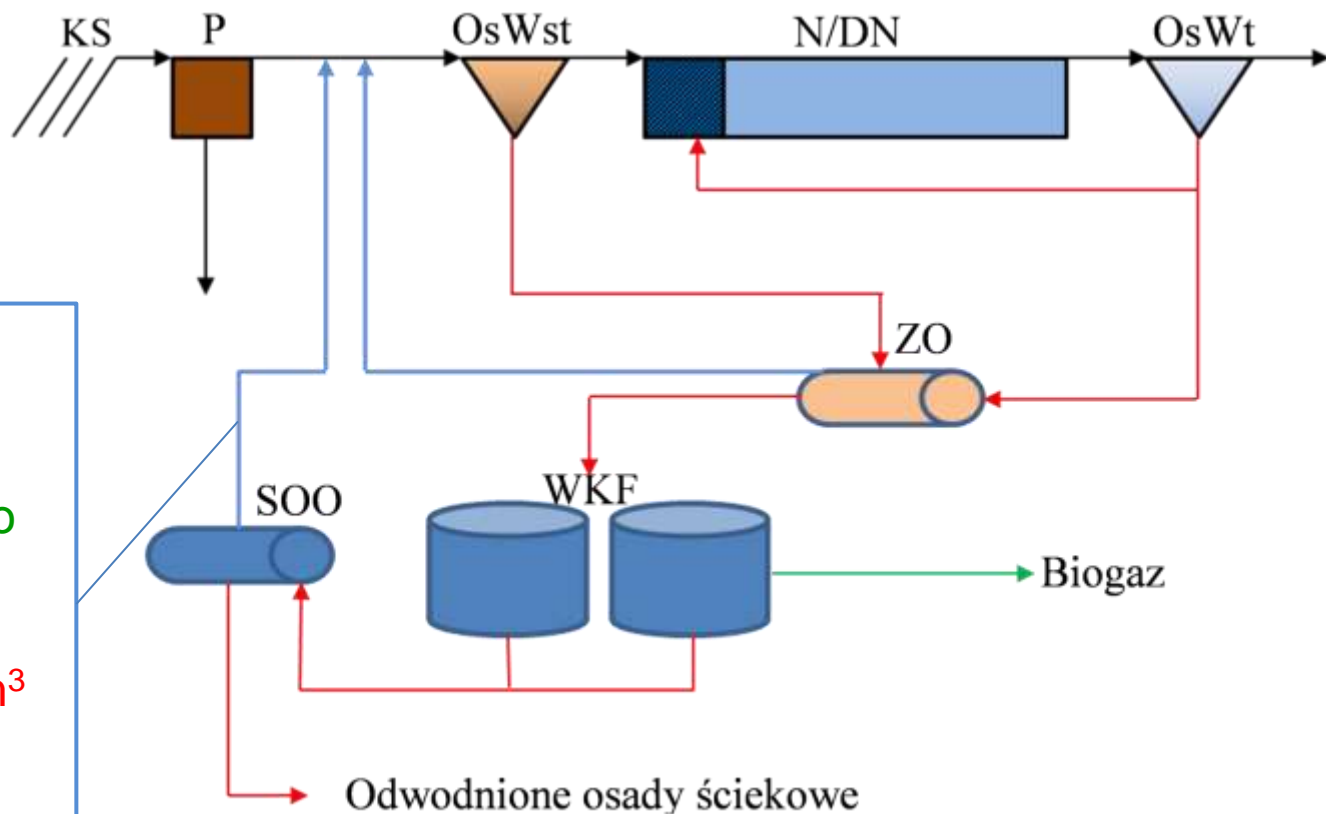
630 m³/d

3% dobowego
dopływu ścieków do
oczyszczalni

400 kgN/d

N-NH₄⁺ = 631 gN/m³

30% ładunku azotu
dopływającego do
oczyszczalni

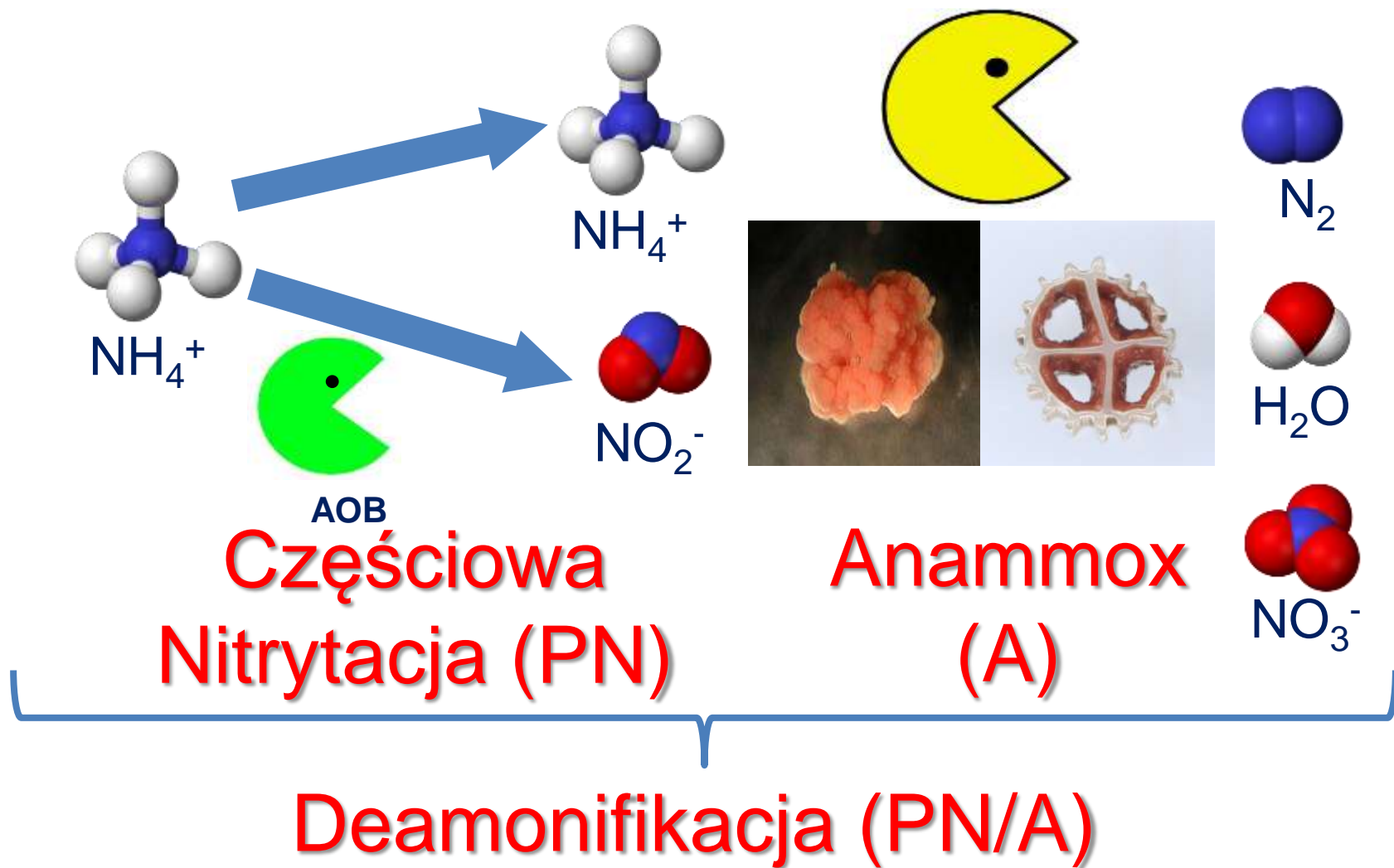

*Wartości szacunkowe na podstawie danych z MPGK Krosno Sp. z o.o.

Skutki: problemy z usuwaniem azotu ze ścieków – konieczność dodatku związków organicznych węgla z zewnętrznego źródła np. metanolu (aby proces denitryfikacji był efektywny). Wzrost zużycia energii do napowietrzania ścieków (proces nitryfikacji).

Oczyszczanie cieczy osadowych w procesie autotroficznej deamonifikacji (anammox)

Oczyszczanie cieczy osadowych w procesie autotroficznej deamonifikacji (anammox)

Uzyskiwane korzyści:

- redukcja zużycia energii elektrycznej do napowietrzania o około 60%,
- redukcja produkcji nadmiernych osadów ściekowych o około 90%,
- redukcja zapotrzebowania na organiczne związki węgla (do denitryfikacji) o 100%,
- redukcja emisji CO₂ do atmosfery od około 90 do 104% (ze względu na asymilację wodorowęglanów przez mikroorganizmy autotroficzne)

(Van Loosdrecht M.C.M., Salem S., 2006. Biological treatment of sludge digester liquids. Water Science & Technology 53, 11)

Zastosowanie procesu ANAMMOX w pełnej skali technicznej

Sekwencyjne reaktory porcjowe SBR

Reaktory przepływowe ze złożem ruchomym MBRD

(an) Technologia anammox stosowana już w ponad 100 oczyszczalniach ścieków*.

Ładunki azotu: **400 – 3000 kgN/d**

Objętość reaktorów: **134 – 2800 m³**

Zapotrzebowanie na energię: **0,9 – 1,7 [kWh/kgN]** (konwencjonalne około **2,3 – 4,0 [kWh/kgN]****)

(*Lackner S., Gilbert E.M., Vlaeminck S.E., Joss A., Horn H., van Loosdrecht M.C.M, 2014. Full-scale partial nitrification/anammox experiences. An application survey. Water Research 55, 292 – 303.

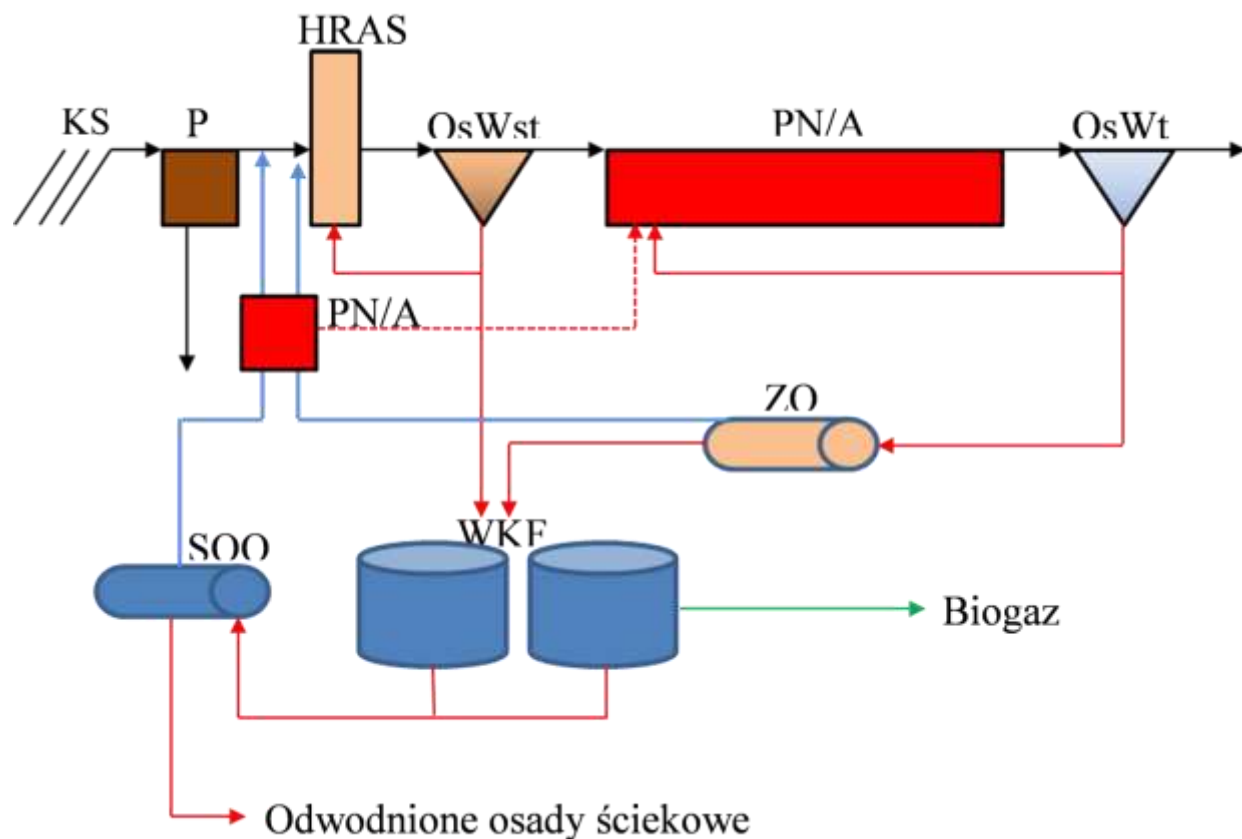
**Mulder A., 2003. The quest for sustainable nitrogen removal technologies. Water Science and Technology Vol 48 No 1 pp 67–75)

Zastosowanie technologii ANAMMOX – obecnie prowadzone badania i wdrożenia

Zastosowanie do
oczyszczania
„głównego strumienia”
ścieków

Umożliwienie dalszego
wzrostu ilości
produkowanego
biogazu i energii.

Symbole: KS – kraty, sita, P – piaskowniki, HRAS – wysokoobciążony osad czynny, OsWst – osadniki wstępne, PN/A – częściowa nitrytacja/anammox (deamonifikacja), OsWt – osadniki wtórne, ZO – zagęszczanie osadów ściekowych, WKF – wydzielone komory fermentacji, SOO – stacja odwadniania osadów ściekowych

Wnioski

1. Realizacja koncepcji oczyszczalni ścieków jako „nowego źródła zasobów i energii” możliwa będzie ze zwiększeniem wydajności produkcji biogazu i jego energetycznej utylizacji.
2. Produkcja biogazu w komunalnych oczyszczalniach ścieków związana jest z powstawaniem strumienia ścieków o wysokim stężeniu azotu amonowego (tak zwanych „cieczy osadowych”). Ich dopływ na wlot oczyszczalni ścieków wpływa negatywnie na efektywność usuwania azotu ze ścieków, zwiększa zużycie energii.
3. Deamonifikacja „cieczy osadowych” jest rozwiązaniem powyższego problemu. Umożliwia efektywne usunięcie do 80% ładunku azotu amonowego z „wód osadowych”. Proces ma niskie zapotrzebowanie na energię i nie wymaga dawkowania organicznych związków węgla do ścieków.
4. Reaktory deamonifikacji „cieczy osadowych” – źródło biomasy anammox do rozruchu i biowzbogacania reaktorów deamonifikacji „głównego strumienia ścieków”. Możliwe osiągnięcie pełnej samowystarczalności energetycznej oczyszczalni bez „kofermentacji”.

Dziękuję!